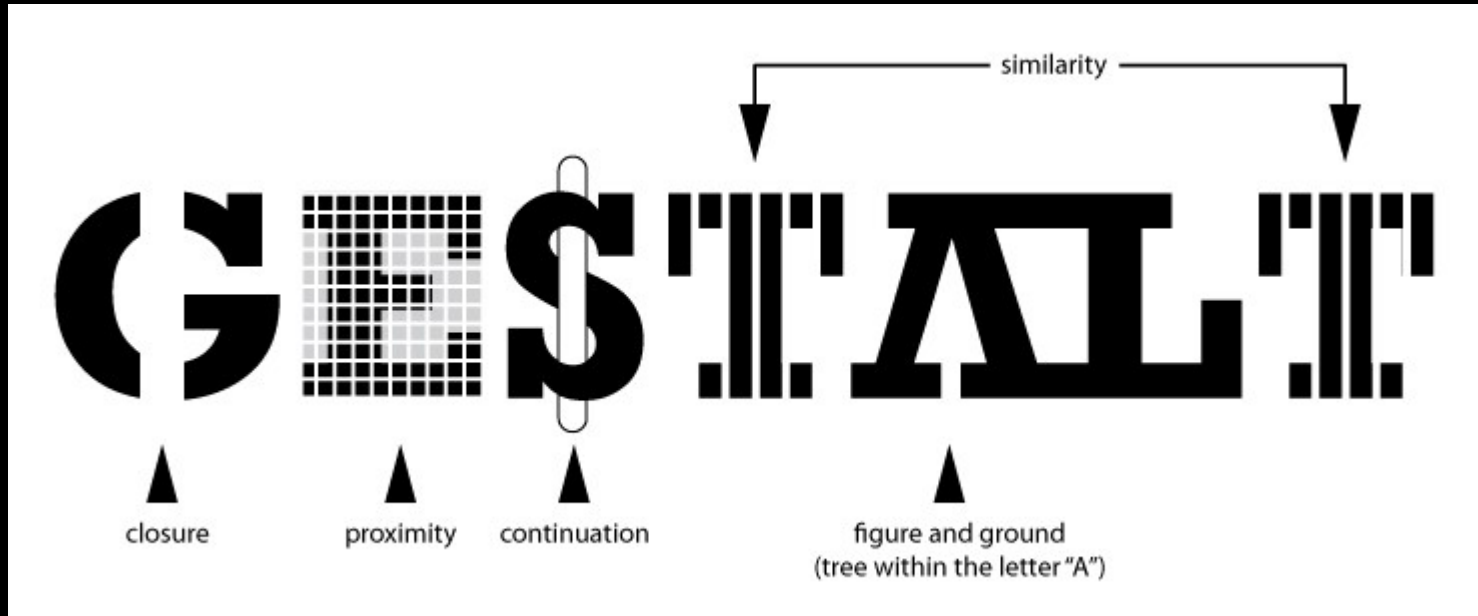

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ:ΧΩΡΟΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΠΟΥΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ

Α.Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ ΣΧΟΛΗ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ, ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΕΤΟΣ 2012-2013

Η Θεωρία της Gestalt :

(Gestalt : Η Ψυχολογία της Μορφής)

Εισαγωγή:

Ορισμός: Η λέξη *Gestalt* (Μορφή), προέρχεται από τη μετοχή του αορίστου του ρήματος *stellen* (θέτω/τοποθετώ/διαμορφώνω)
πρόκειται όπως καταλαβαίνουμε για τη λέξη που εξηγεί τον τρόπο που κάτι έχει τοποθετηθεί και διαμορφωθεί (*gestellt*).

Με τον όρο "Gestalt" αναφερόμαστε σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα του οποίου τα τμήματα είναι δυσδιάκριτα το ένα από το άλλο. Η ολότητα είναι κάτι περισσότερο από το άθροισμα των μερών της.

Η Gestalt είναι μια ολιστική προσέγγιση και απορίπτει τις μηχανιστικές αντιλήψεις των μοντέλων ερεθίσματος-απόκρισης. Διάφορες ιδέες και προσεγγίσεις προέκυψαν από αυτήν την διαφορετική φιλοσοφική προοπτική.

Η θεωρία Gestalt προτείνει ότι η μάθηση αποτελείται από την σύλληψη μιας δομικής ολότητας και πως δεν είναι απλώς μια μηχανιστική αντίδραση σε ένα ερέθισμα.

Η θεωρία Gestalt είναι μια από τις βασικότερες θεωρίες μάθησης.

Ο όρος Gestalt πρωτοχρησιμοποιήθηκε από τον **Graf Christian von Ehrenfels**.

Σύμφωνα με τον Christian von Ehrenfels ,η θεωρία Gestalt, αποτελεί έναν κλάδο της ψυχολογίας που δημιουργήθηκε στις αρχές του 20ου αιώνα στη σχολή της Gestalt (Μορφολογικής) Ψυχολογίας του Βερολίνου. Ως δημιουργοί και κύριοι εκφραστές της θεωρούνται τρεις φοιτητές: ο **Max Wertheimer**, ο **Wolfgang Kohler** και ο **Kurt Koffka**. Γερμανοί, οι οποίοι έλαβαν την εκπαίδευσή τους και έκαναν τις αρχικές έρευνές τους στην Γερμανία, αλλά ολοκλήρωσαν τις καριέρες τους στην Αμερική.

Η Ψυχολογία της Gestalt ήταν μια διαμαρτυρία και ταυτόχρονα μια προσπάθεια να προστεθεί η ανθρωπιστική διάσταση στην μελέτη της ψυχικής ζωής. Έγινε γνωστή και διάσημη λόγω της πλούσιας πειραματικής έρευνας στο πεδίο της αντίληψης και συνέχισε να εκπροσωπείται και στις αρχές του 21ου αιώνα.

Η θεωρία μάθησης Gestalt πρότεινε διάφορους νόμους οργάνωσης, οι οποίοι είναι έμφυτοι τρόποι με τους οποίους οι άνθρωποι οργανώνουν την συνείδησή τους.

Ο παράγων Gestalt είναι μια συνθήκη που βοηθά στην αντίληψη καταστάσεων ως ολότητες.

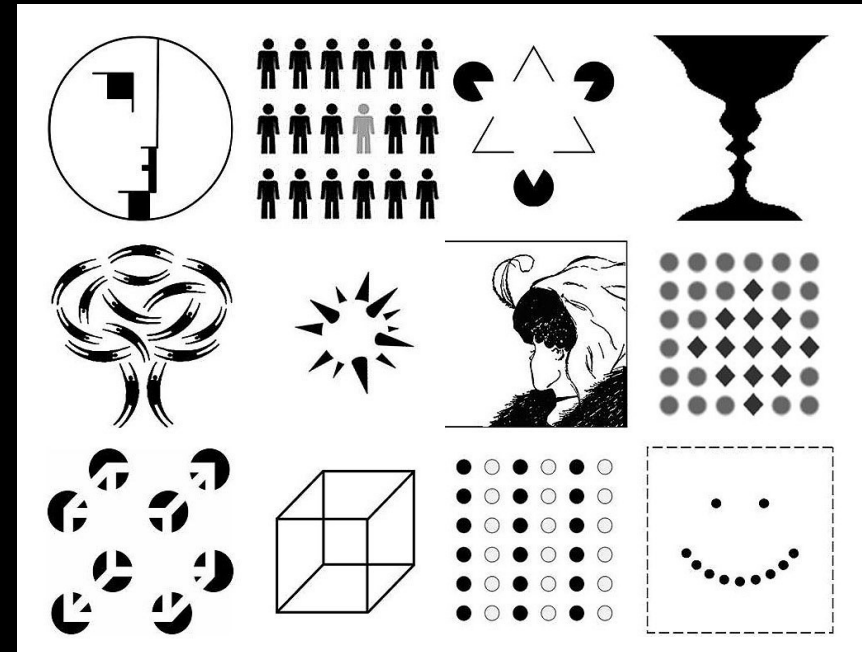

Αυτή η ομάδα των θεωρητικών μπόρεσε να διακηρύξει (και με την κατάλληλη μεθοδολογία να «αποδείξει») ότι ο τρόπος που γίνεται αντιληπτή η μορφή κάθε στοιχείου εξαρτάται από τη θέση και τη λειτουργία του στη συνολική διάταξη.

Επιπλέον μπόρεσαν να αναγνωρίσουν συγκεκριμένους τρόπους που η πλειοψηφία των υγείων ενηλίκων αναγνωρίζουν πληροφορίες κατά τη διάρκεια της αντίληψης. Στηρίχτηκαν σε τρεις ιδιότητες του αντιληπτικού βιώματος:

- **Τη δομή**, (συναρμογή, τεκτονική), πόσο ευθύ, στρογγυλό, συμμετρικό, κλειστό, μυτερό, κυματοειδές είναι κάτι.
- **Την ολική ποιότητα** δηλαδή πόσο διάφανο, φωτεινό, άγριο είναι κάτι.
- **Την «ουσία» του**, όπως ο χαρακτήρας και η συναισθηματική του αξία.

PERCEPTION

Σύμφωνα με τον Εμμανουήλ Βακαλό , έναν από τους λίγους έλληνες ακαδημαϊκούς και αρχιτέκτονες που έχουν ταυτιστεί με τη σχολή, η φράση κλειδί για την αντίληψη, από την άποψη της Gestalt, είναι ότι «**το όλον είναι μεγαλύτερο από το άθροισμα των μερών**», με συνεπακόλουθο αυτής της πεποίθησης ότι η προσπάθεια διαχωρισμού της αντίληψης στα στοιχειακά της μέρη είναι μάταιη.

Νόμοι και βασικές αρχές της Gestalt:

Οι τρεις θεωρητικοί επιχείρησαν την καταγραφή και την κατανόηση των ιδιοτήτων της μορφής των αντικειμένων. Διατύπωσαν κάποιους κανόνες σύμφωνα με τους οποίους το ανθρώπινο μάτι πληροφορεί το μυαλό για τον κόσμο που βλέπει. Η αντίληψη (perception) έχει την τάση να οργανώνει τα στοιχεία του περιβάλλοντος, να τα βάζει σε μια διάρθρωση ώστε να μην παρουσιάζονται σε ασαφή και ασύνδετη κατάσταση.

«Νόμος της Καλής Μορφής» ή «Νόμος της Σωστής Διαμόρφωσης»:

Αφορά την αντιληπτική ικανότητα αναγνώρισεως μιας οπτικής διαμόρφωσης από ένα ελάχιστο ποσοστό πληροφοριών ή ερεθισμάτων. Ο καθένας οργανώνει το αντιληπτικό του περιβάλλον έτσι ώστε αυτό να φαίνεται όσο το δυνατόν πιο απλό και τακτικό.

Όπως όλες οι αρχές της ψυχολογίας της Gestalt, ο «Νόμος της Καλής Μορφής» υποτίθεται ότι προέρχεται ταυτόχρονα από διαδικασίες του αμφιβληστροειδούς και του εγκεφάλου που απαρτίζουν την οπτική αντίληψη.

Σύμφωνα με αυτόν το νόμο, οι «καλές μορφές» χαρακτηρίζονται από ισορροπία, από τη δυνατότητα απομνημόνευσής τους, από απλότητα και συμμετρία με τη γενική έννοια του όρου.

νόμος της καλής μορφής

Τι βλέπετε:

Ο Νόμος της Καλής Μορφής λέει ότι θα δείτε τρία τετράγωνα που αλληλεπικαλύπτονται. Στην πραγματικότητα η εικόνα αποτελείται από 6 L, τρία από τα οποία είναι αντιστραμμένα και τοποθετημένα απέναντι από τα τρία αρχικά. Ωστόσο το μυαλό δεν αντιλαμβάνεται την εικόνα σαν 6 ανεξάρτητες γραμμές, αλλά σαν 3 τετράγωνα, και αυτό γιατί το τετράγωνο είναι η απλούστερη δυνατή μορφή και το 3 είναι ο μικρότερος αριθμός σχημάτων που μπορεί να αντιληφθεί.

Αρχή της «Τελείωσης» ή «Συμπλήρωσης»(closure):

Με την αρχή αυτή (η οποία απορρέει από το Νόμο της Καλής Μορφής), περιγράφεται η τάση του ανθρώπινου μυαλού να απλοποιεί και να κλείνει τα αντικείμενα. Τη «συμπλήρωση» την γνωρίζουμε από πείρα, όταν χωριστά ή διασπαρμένα σχήματα τα εννοούμε μέρη ενός μεγαλύτερου σχήματος ή ενός αναγνωρίσιμου αντικειμένου ενώ για την «τελείωση» αποτελεί αξίωμα ότι μια ασυμπλήρωτη μορφή εκλαμβάνεται ως η συμπληρωμένη μορφή της οποίας φαίνεται ότι είναι μέρος. Με την ίδια λοιπόν λογική μια διακεκομμένη γραμμή δηλώνει μια συνεχή γραμμή, όπως μπορεί να παίξει το ρόλο ενός περιγράμματος για κάποιο σχήμα κλπ. Το μυαλό ενώνει τα σημεία και αναγνωρίζει το σχήμα.

Σύμφωνα με την αρχή της τελείωσης, όσα κομμάτια και αν αφαιρέσουμε, το σχήμα εξακολουθεί να γίνεται αντιληπτό ως κύκλος

αρχή της "τελείωσης" ή "συμπλήρωσης"

Σύμφωνα με την αρχή της συμπλήρωσης, το μυαλό έχει την τάση να αγνοεί τα κενά και να συμπληρώνει τις γραμμές.

Στην εικόνα δεν υπάρχει κύβος ή κύκλοι, ωστόσο το μυαλό μας συμπληρώνει τα σχήματα με τις πληροφορίες που λείπουν και δημιουργεί σχήματα και εικόνες που μας είναι οικεία

Οι ψυχολόγοι της Gestalt απέδειξαν πως η τάση αυτή του εγκεφάλου πηγάζει από τον ενδόμυχο φόβο του ανθρώπου να απλωθεί στο άγνωστο. Όσο η ηλικία ενός ανθρώπου μεγαλώνει, τόσο η τάση αυτοπεριορισμού σε περισσότερο ασφαλή και κλειστά σχήματα και χώρους μειώνεται.

Αρχή της «Οικειότητας» ή της «Συγγένειας» (familiarity):

Με την αρχή αυτή (η οποία απορρέει επίσης από το Νόμο της Καλής Μορφής), τίθεται το αξίωμα ότι αν σχετικώς μη οικεία σχήματα προβληθούν για σύντομο χρόνο και ακολούθως ζητηθεί από τους παρατηρητές να τα αναπαραστήσουν, η τάση θα είναι να φανούν στην αναπαράσταση σχήματα πιο συγγενή μεταξύ τους απ' όσο ήταν τα αρχικά.

Η αρχή αυτή, αναφέρεται στην τάση που έχουν οι άνθρωποι να απλοποιούν σχήματα με δεδομένες μικροδιαφορές ώστε να τα ομαδοποιήσουν ευκολότερα.

Απλοποίηση και επανασχεδιασμός της αρχικής εικόνας με απλά σχήματα

αρχή της "οικειότητας ή συγγένειας"

Οι αρχές της «Ομαδοποίησης» των αντικειμένων:

Βασίζονται στην τάση του ανθρώπινου ματιού να ομαδοποιεί τα οπτικά στοιχεία. Τα διάφορα στοιχεία γίνονται αντιληπτά οπτικά σαν να έχουν οργάνωση ή τάξη, και όχι σαν να είναι απομονωμένα. Μερικές από τις αρχές που διέπουν την ομαδοποίηση οπτικών στοιχείων είναι οι εξής:

•Αρχή της Γειννίαςης:

Δέχεται σαν αξίωμα ότι τα οπτικά στοιχεία που βρίσκονται κοντά το ένα στο άλλο, φαίνονται να «ανήκουν» το ένα στο άλλο.

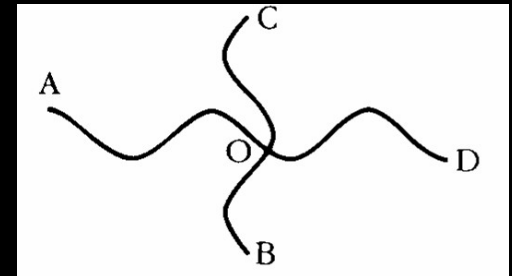
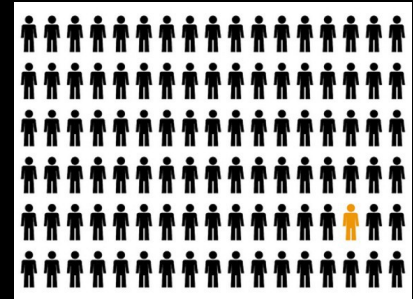
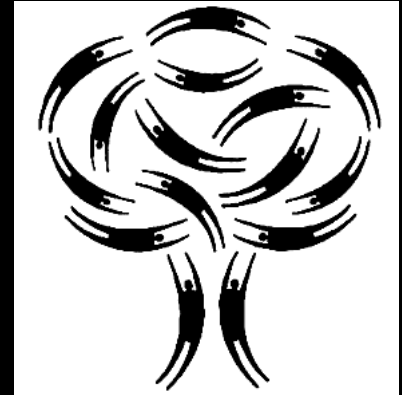
•Αρχή της Ομοιότητας:

Δέχεται σαν αξίωμα ότι υπάρχει η τάση τα παρόμοια μεταξύ τους οπτικά στοιχεία αν ομαδοποιούνται, με τον αποκλεισμό των ανόμοιων, από την οπτική αντίληψη.

•Αρχή της Συνέχειας ή Αρχή της (Καλής) Ακολουθίας:

Συνδέεται στενά με την ιδέα της Συμπλήρωσης/Τελείωσης. Πρόκειται για την τάση του εγκεφάλου να ομαδοποιεί αντικείμενα που μοιάζουν να ακολουθούν μια κοινή κατεύθυνση και πορεία.

Για την αρχή της Συνέχειας, θεωρείται αξίωμα ότι τα οπτικά στοιχεία τείνουν να γίνονται αντιληπτά ως μέρος μιας ομάδας, όταν προχωρούν ακολουθώντας την χαρακτηριστική κατεύθυνση εκείνων με τα οποία συνορεύουν.

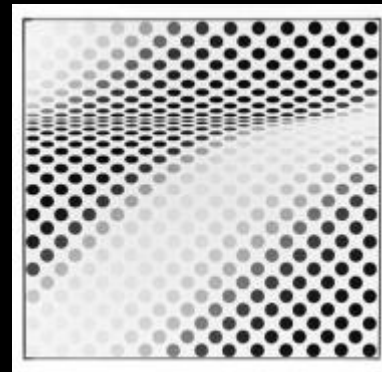
Αρχή της Φαινομενικής Κίνησης:

Στην περίπτωση των αρχών της Γειννίασης , της Ομοιότητας και της Συνέχειας έχουμε την ομαδοποίηση μιας σειράς στοιχείων μέσα στο χώρο.

Αντίθετα, η φαινομενική κίνηση είναι η οργάνωση των οπτικών στοιχείων στο χρόνο. Κινηματογραφικές ταινίες, animation ή ακόμη και μια απλή μετατόπιση, μεγέθυνση ή παραμόρφωση ενός αντικειμένου στο κουμπί ενός web site είναι παραδείγματα φαινομενικής κίνησης. Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει κίνηση. Υπάρχει απλά μια σειρά ομοιόμορφων στοιχείων που σε διαφορετικό χρόνο βρίσκονται σε κάποιο άλλο στάδιο. Ο εγκέφαλος αντιλαμβάνεται την κίνηση σαν συνεχή, διότι του είναι πιο απλό, εύκολο και κατανοητό.

Η μελέτη της φαινομενικής κίνησης οφείλεται στον **Wertheimer** και το λεγόμενο **Phi-phenomenon**.

Το phi-φαινόμενο είναι μια αντιληπτική ψευδαίσθηση κατά την οποία παράγεται κίνηση από τη διαδοχή επιμέρους εικόνων. Ο Wertheimer έκανε ένα πείραμα στο οποίο χρησιμοποίησε δύο φώτα σποτ, τοποθετημένα σε μια απόσταση μισού περίπου μέτρου μεταξύ τους, που αναβόσβηναν σε διαφορετικό χρόνο. Τη στιγμή που το ένα ήταν αναμμένο το άλλο ήταν κλειστό και αντίστροφα. Αποτέλεσμα ήταν οι θεατές του να πιστεύουν πως υπάρχει μόνο ένα φως που τρέχει δεξιά αριστερά και όχι δύο ξεχωριστά. Το φαινόμενο αυτό αποτελεί ένα δείγμα του πώς μπορεί να γίνεται αντιληπτή κίνηση εν χώρω, χωρίς πραγματικά να υπάρχει, αφού αυτό το φαινόμενο προκαλείται από διαστήματα ενέργειας-παύσης, δηλαδή διαδοχής εν χρόνω.

Αισθητηριακή αντίληψη

Αίσθηση είναι η διαδικασία μέσω της οποίας το σώμα συλλέγει πληροφορίες για το περιβάλλον του. **Αντίληψη** είναι η λειτουργία της οργάνωσης και ερμηνείας της αισθητήριας πληροφορίας.

Τα θεμέλια των γνώσεων μας γύρω από την **αισθητηριακή αντίληψη** τέθηκαν στα εργαστήρια των ψυχολόγων της Gestalt.

Από παρατηρήσεις στη φύση και εργαστηριακά πειράματα οι Μορφολογικοί Ψυχολόγοι κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η αντίληψη του ανθρώπου στηρίζεται σε κάτι πιο σύνθετο από μια φωτογραφική λήψη των ερεθισμάτων. Αυτό το κάτι άλλο το ονόμασαν *Gestalt*.

Η βασική αρχή της Μορφολογικής Ψυχολογίας δέχεται ότι με την επενέργεια του Gestalt, **το όλο είναι κάτι παραπάνω από το άθροισμα των στοιχείων που το αποτελούν.**

Οι ψυχολόγοι της Gestalt, επέστησαν την προσοχή της επιστημονικής κοινότητας σε μια σειρά από αντιληπτικά προβλήματα που σχετίζονται με την όραση. Τόνισαν την τάση της ανθρώπινης αντίληψης να ομαδοποιεί τα αντικείμενα και να μετουσιώνει μια σειρά στοιχείων σε αντικείμενα.

Έτσι με λίγες, πρόχειρες και ατελείς γραμμές οι άνθρωποι βλέπουν ένα πρόσωπο στην αναπαράστασή του από ένα σκίτσο. Ο εγκέφαλός τους όχι μόνο συμπληρώνει όλα τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά, αλλά αντιλαμβάνεται και την έκφραση, το συναίσθημα και πολλά περισσότερα. Αυτές οι λίγες και πρόχειρες γραμμές είναι όλα όσα χρειάζεται το μάτι.

Η πραγματική όραση (αντίληψη) ενός αντικειμένου προϋποθέτει ένα πλήθος πληροφοριών. Γενικότερα προϋποθέτει μια γνώση αυτού του αντικειμένου. Αυτή αντλείται από την παρελθούσα εμπειρία μας και δεν περιορίζεται μόνο στην αίσθηση της όρασης. Αντίθετα σε αυτή αναμιγνύονται και οι υπόλοιπες αισθήσεις μας. Έτσι, τα αντικείμενα είναι πολύ περισσότερα από τα οπτικά ερεθίσματα. Έχουν παρελθόν και μέλλον. Γίνονται ενσαρκώσεις γνώσης.

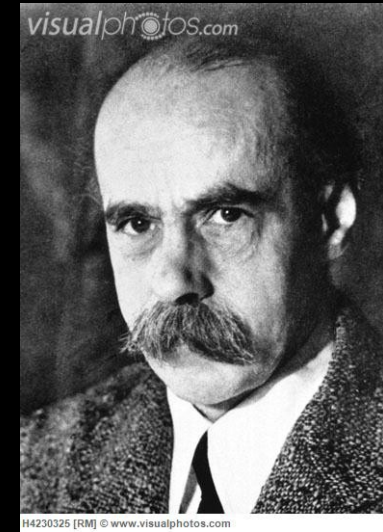
Η εμφάνιση των πειραμάτων της Gestalt στην οπτική αντίληψη επηρέασε σημαντικά την ανάπτυξη μοντέρνων κινημάτων στην αρχιτεκτονική του 20ου αιώνα. Τα πειράματα ήταν ακριβώς αυτό που έλειπε από την αρχιτεκτονική εκπαίδευση στα πλαίσια των πλουραλιστικών και συγκρουόμενων απόψεων που συγκροτούσαν. Οι θεωρίες μπορούσαν τώρα να αναπτυχθούν κατευθείαν από τα πειραματικά συμπεράσματα με παράλληλους τρόπους, το ίδιο ελπιδοφόρα όπως για παράδειγμα τα πειράματα της συστηματικής εφαρμοσμένης μηχανικής. Δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι μερικοί υποστηρικτές μιας επαναστατικής αρχιτεκτονικής θεωρίας στις αρχές του 1920 είδαν στην Ψυχολογία της Gestalt τη θεμελίωση μιας λογικής και μη αυθαίρετης εξήγησης της ομορφιάς. Επιπλέον, η παρατήρηση ότι οι άνθρωποι έχουν την τάση ή την «πρόθεση» να απλοποιούν και να ταξινομούν/ιεραρχούν τα ερεθίσματα, προσφέρει υποστήριξη στους υπέρμαχους μιας βιομηχανοποιημένης αρχιτεκτονικής που υποστήριζαν ότι οι γεωμετρικές φόρμες που είναι ευθύγραμμες, απλές και με συνοχή (μορφές εύκολα αντιληπτές από το άτομο), αποτελούν μια υψηλή μορφή της αρχιτεκτονικής έκφρασης. Αυτό το μοντέλο της αντίληψης θα αποτελούσε μετέπειτα στήριγμα στις διάφορες θεωρίες πάνω στο design που θεωρούσαν την απλότητα και τον αποκλεισμό του διακόσμου αρετή και ηθική ανάγκη.

Σημαντικότεροι εκπρόσωποι της θεωρίας Gestalt:

Max Wertheimer

Ο Wertheimer γεννήθηκε στην Πράγα, στις 15 Απριλίου του 1880. Σπούδασε νομική στο πανεπιστήμιο της Πράγας από το 1898 έως το 1901, και ενδιαφέρθηκε για την ψυχολογία, φιλοσοφία και φυσιολογία. Από το 1901 έως το 1904, μελέτησε αυτά τα αντικείμενα και έλαβε το ντοκτορά του το 1905. Έκανε επιπλέον έρευνες για την ψυχολογία στην Πράγα, στην Φρανκφούρτη και στην Βιέννη. Από το 1910 έως 1914 εργάστηκε με τον Wolfgang Kohler και τον Kurt Koffka για την ανάπτυξη των βασικών αντιλήψεων της θεωρίας Gestalt. Η τριάδα αυτή των ερευνητών εκτέλεσε πειράματα για την επιβεβαίωση των θεωριών τους.

Ο Wertheimer στα πρώτα του χρόνια, γνώρισε πολλές εκπληκτικές φυσιογνωμίες όπως ο Carl Jung και ο Albert Einstein.

Εργάστηκε ως καθηγητής ψυχολογίας στο πανεπιστήμιο της Φρανκφούρτης από το 1929 έως το 1933, και μετανάστευσε στην Αμερική το 1933. Εκεί έγινε καθηγητής στο New School for Social Research της Νέας Υόρκης και παρέμεινε στην ίδια θέση για 10 χρόνια. Το 1943 ολοκλήρωσε την έρευνά του πάνω στην «παραγωγική σκέψη» και πέθανε στον New Rochelle, της Νέας Υόρκης τον ίδιο χρόνο.⁴³

Η θεωρία του Wertheimer

Ο Wertheimer αποτέλεσε τον πυρήνα της τριάδας των αρχικών γερμανών θεωρητικών της Gestalt (μαζί με τους Koffka και Kohler). Οι ιδέες του περιείχαν την άποψη ότι η σκέψη προχωράει από το όλο προς τα μέρη αντιμετωπίζοντας ένα πρόβλημα σαν ολότητα και επιτρέποντας στην ολότητα να καθοδηγεί ή να κυριαρχεί στα μέρη. Η άποψη αυτή είναι περισσότερο συνθετική προσέγγιση παρά αναλυτική.

Ο Wertheimer πίστευε πως ο αφαιρετισμός ήταν πρωταρχικό πρόβλημα του καιρού του και τον ενδιέφερε κυρίως η φύση της επίλυσης προβλημάτων. Η θεωρία Gestalt έχει σαν κεντρική ιδέα την «ομαδοποίηση», ή όψεις οπτικών και άλλων ερεθισμάτων τα οποία έχουν σαν αποτέλεσμα το αντικείμενο να ερμηνεύει ένα πρόβλημα ή αντιληπτικό γεγονός με συγκεκριμένο τρόπο.

Βασικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας παραγωγικής σκέψης περιλαμβάνουν :

- Ομαδοποίηση και αναδιοργάνωση στοιχείων σε μία κατάσταση
- Η λειτουργία σε σχέση με τα χαρακτηριστικά της ολότητας και όχι των μελών
- Αποφεύγει τις αθροιστικές διαδοχές των μελών ή τα τυχαία γεγονότα
- Η δομική αλήθεια οδηγεί σε λογικές προσδοκίες και υποθέσεις.

Στο μοντέλο του Wertheimer, η αυθεντική σκέψη ξεκινά με ένα πρόβλημα. Τα δομικά χαρακτηριστικά και οι απαιτήσεις του προβλήματος προκαλούν ένταση, η ενόχληση της οποίας παράγει εναύσματα τα οποία ωθούν το άτομο να μεταβάλλει την κατάσταση σε μια περισσότερο επιθυμητή. Η διαδικασία της επίλυσης ενός προβλήματος περιλαμβάνει την μετακίνηση από μια άσχημη gestalt σε μια καλύτερη.

Ο Wertheimer παρέχει μια gestalt ερμηνεία των διαδικασιών επίλυσης προβλημάτων τόσο διάσημων επιστημόνων (π.χ. Galileo, Einstein), όσο και παιδιών στα οποία παρουσιάζονται μαθηματικά προβλήματα.

Η ουσία της σωστής συμπεριφοράς για την επίλυση ενός προβλήματος, σύμφωνα με τον Wertheimer, είναι το να μπορείς να δεις την ολική δομή του προβλήματος:

«Μια συγκεκριμένη περιοχή στο πεδίο γίνεται κρίσιμη, εάν εστιάσουμε σε αυτήν, αλλά δεν απομονώνεται. Μια καινούργια, βαθύτερη δομική όψη της κατάστασης αναπτύσσεται, που περιλαμβάνει αλλαγές στο συναρτησιακό νόημα, την ομαδοποίηση των αντικειμένων. Καθοδηγούμενος από αυτό που απαιτείται από την δομή της κατάστασης για μια κρίσιμη περιοχή, κάποιος οδηγείται σε μια λογική πρόβλεψη, η οποία όπως και άλλα τμήματα της δομής, καλεί για επιβεβαίωση, άμεση ή έμμεση. Δύο κατευθύνσεις συμμετέχουν: η απόκτηση μια ολικής συνεπής εικόνας και η αντίληψη του τι απαιτεί από τα κομμάτια της, η δομή της ολότητας.»

Η θεωρία Gestalt έχει εφαρμογή σε όλες τις όψεις της ανθρώπινης μάθησης, αν και εφαρμόζεται απευθείας κυρίως στην αντίληψη και στην επίλυση προβλημάτων.

Βασικές αρχές της θεωρίας του Wertheimer

- Ο μαθητής θα πρέπει να ενθαρρύνεται να ανακαλύψει την υπονοούμενη φύση ενός θέματος ή προβλήματος (δηλαδή η σχέση μεταξύ των στοιχείων)
- Τα κενά, οι ασυμφωνίες και οι διαταραχές αποτελούν σημαντικά ερεθίσματα της διαδικασίας της μάθησης
- Οι οδηγίες θα πρέπει να βασίζονται στους νόμους της οργάνωσης: εγγύτητα, τερματισμός, ομοιότητα και απλότητα

Wolfgang Kohler

Ο Kohler γεννήθηκε στην Εσθονία, και έλαβε το Ph.D. του από το πανεπιστήμιο του Βερολίνου το 1909 με θέμα την ψυχο-ακουστική. Από το 1910 έως το 1913 συνεργάστηκε με τους Wertheimer και Koffka, εργαζόμενος στα θεμέλια αυτής που θα γινόταν γνωστή ως θεωρία Gestalt.

Από το 1913 έως το 1920, ένα διάστημα που περιλαμβάνει τα χρόνια του Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου, ήταν διευθυντής ερευνών στις Κανάριες Νήσους όπου εφάρμοσε την συμπεριφορική του έρευνα πάνω σε ζώα.

Αργότερα, έγινε διευθυντής του Ψυχολογικού Ινστιτούτου στο Βερολίνο. Το 1925-26 ξεκίνησε σαν αναπληρωτής καθηγητής στο πανεπιστήμιο Clark στην Αμερική. Το 1934-35 έγινε καθηγητής στο Harvard και το 1935 αναπληρωτής καθηγητής στο πανεπιστήμιο του Chicago. Ο Kohler είναι περισσότερο γνωστός για την επιρροή που είχαν τα γραπτά του στην ίδρυση μιας σχολής για την ψυχολογία Gestalt.

Η θεωρία του Kohler

Ο Kohler ήταν ένας από τους πρωτότυπους θεωρητικούς της Gestalt, μαζί με τον Wertheimer και τον Koffka.

Η θεωρία Gestalt προέκυψε σαν αντίδραση στις συμπεριφοριστικές θεωρίες του Pavlov και του Watson, οι οποίες επικεντρώνονταν στην μηχανική συμπεριφορά ερεθίσματος-απόκρισης. Ο όρος Gestalt αναφέρετε σε κάθε σχέδιο ή οργανωμένη ολότητα.

Η βασική ιδέα στην θεωρία Gestalt είναι το γεγονός ότι η φύση των μελών καθορίζεται από το όλο, δηλαδή τα μέρη είναι δευτερεύοντα σε σχέση με την ολότητα. Όταν επεξεργαζόμαστε αντιληπτικά ερεθίσματα, συνειδητοποιούμε άμεσα την ρύθμιση ή το συνολικό σχέδιο το οποίο συλλαμβάνεται σαν ολότητα.

Για παράδειγμα, όταν ακούμε μουσική, αντιλαμβανόμαστε μια μελωδία αντί για συγκεκριμένες νότες, ή όταν κοιτάμε ένα πίνακα ζωγραφικής, βλέπουμε την συνολική εικόνα αντί για διακριτές πινελιές. Ο Kohler έδωσε έμφαση στο ότι πρέπει κάποιος να εξετάζει το σύνολο για να ανακαλύψει τα φυσικά του μέρη, και όχι να προχωρήσει από τα μικρότερα στοιχεία στην ολότητα.

Ο Kohler πρότεινε την άποψη ότι η διορατικότητα προκύπτει από τα χαρακτηριστικά των αντικειμένων που μελετάμε. Η θεωρία του προτείνει ότι η μάθηση μπορεί να επιτευχθεί με «ξαφνική κατανόηση», σε αντίθεση με την σταδιακή συνειδητοποίηση. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί χωρίς ενίσχυση, και όταν συμβεί, δεν απαιτείται αναθεώρηση, εξάσκηση ή εξέταση. Σημαντικότερα, η διορατικότητα δεν είναι απαραίτητα παρατηρήσιμη από κάποιο άλλο άτομο.

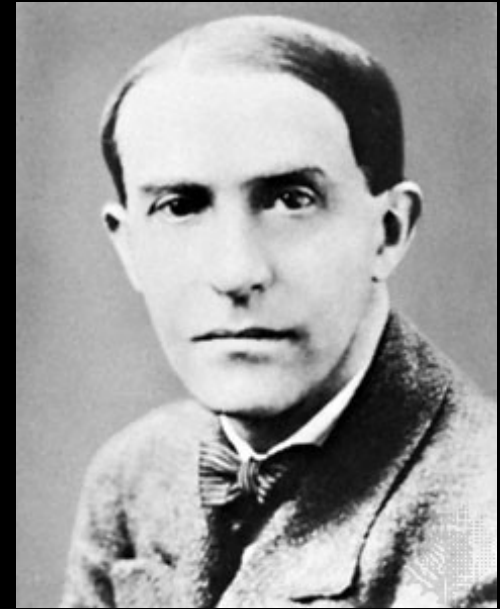

Kurt Koffka

Ο Koffka γεννήθηκε στο Βερολίνο το 1886. Το 1904-1905 μελέτησε στο πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου στην Σκωτία, όπου γνώρισε Βρετανούς θεωρητικούς και μελέτησε αγγλικά. Ολοκλήρωσε το Ph.D. του στο πανεπιστήμιο του Βερολίνου το 1908 και μετά πήγε στο πανεπιστήμιο της Φρανκφούρτης.

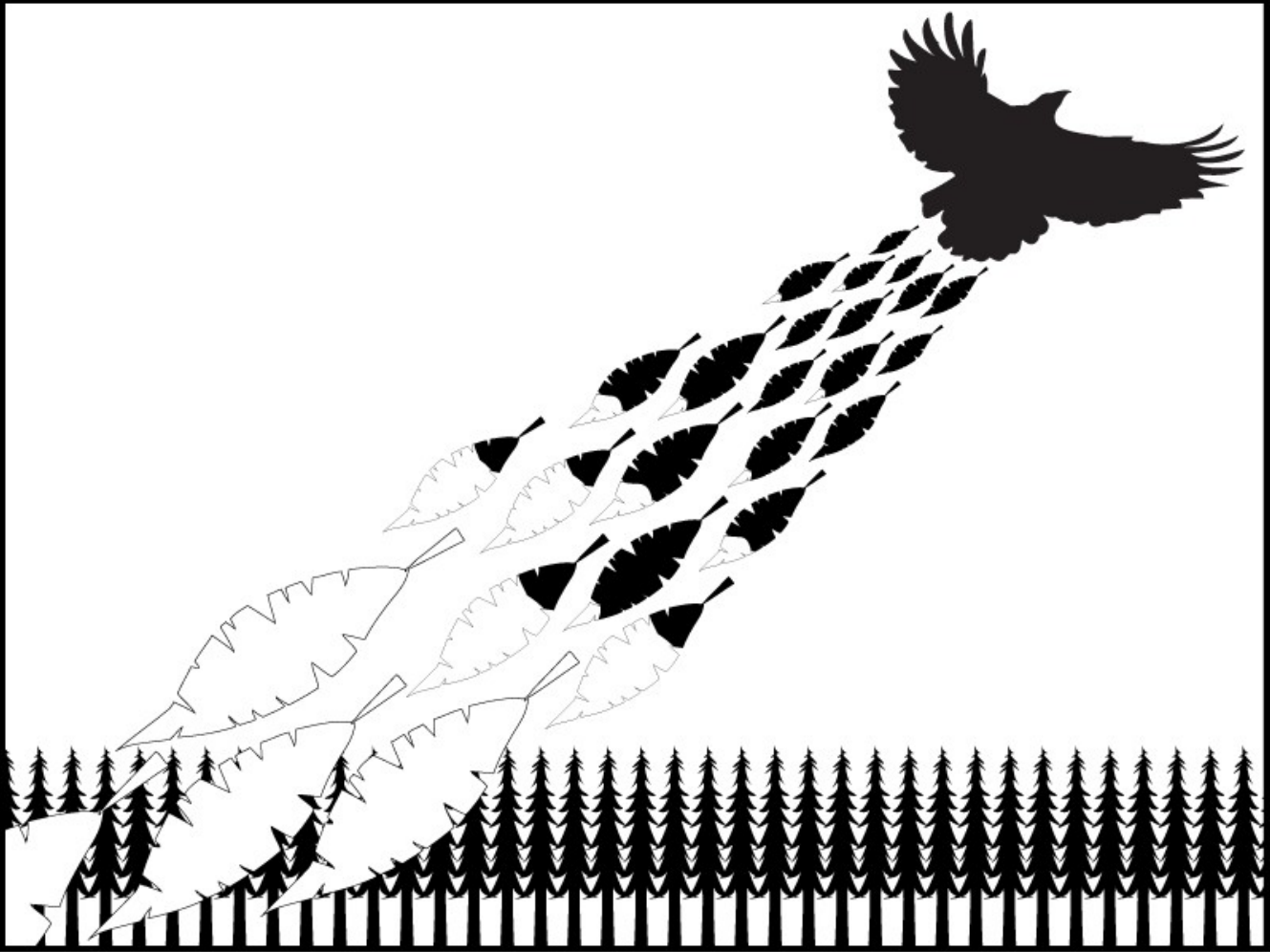
Εκεί γνώρισε τον Kohler και τον Wertheimer το 1910. Το 1927 πήγε στην Αμερική όπου έγινε καθηγητής στο Smith College.

Ήταν δυναμικός εκπρόσωπος του κινήματος της Gestalt στην Αμερική. Πέθανε το 1941.

Η θεωρία του Koffka

Ο Koffka άνηκε και αυτός στην τριάδα των θεμελιωτών της Gestalt (μαζί με τον Wertheimer και τον Kohler). Υποστήριζε την άποψη ότι τα ζώα είναι συμμετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία και πως δεν υπάρχει πράγμα που να είναι εντελώς ανούσιο να το μάθει κανείς. Ο Koffka ήταν υποστηρικτής της ιδέας ότι η ανεξαρτησία των γεγονότων είναι περισσότερο σημαντική από την γνώση πολλών διακριτών γεγονότων

Chuck Wilson
Week 2 Assignment 1
May 18th, 2012

ΤΕΛΟΣ